

PAMÁTNÍK TEREZÍN

Výroční zpráva

2018

PAMÁTNÍK TEREZÍN

malá PEVNOST
MUSEUM TEREZÍN
národní kulturní památka

PAMÁTNÍK TEREZÍN

Výroční zpráva za rok 2018

Název zpracovatele: Památník Terežín
Sídlo organizace: Principova alej 304, 411 55 Terežín
IČO: 00177288
DIČ: CZ00177288
Telefon: 416 782 225
E-mail: pamatnik@pamatnik-terezin.cz
Webové stránky: www.pamatnik-terezin.cz
Datová schránka: w9qggpv
Způsob zřízení: Zřizovací listina vydaná Ministerstvem kultury České republiky
pod Sp. Zn.: MK-S 14 780/2013 ze dne 29. 11. 2013
Zřizovatel: Ministerstvo kultury České republiky

STRUČNÝ PŘEHLED HLAVNÍCH ČINNOSTÍ PAMÁTNÍKU TEREŽÍN

Památník Terežín shromažďuje sbírku hmotných dokladů k rasové a politické perzekuci v období okupace českých zemí nacistickým Německem se zvláštním zřetelem na dějiny policejní věznice pražského gestapa v Malé pevnosti Terežín, dějiny terežínského ghetta, dějiny koncentračního tábora v Litoměřicích a starší historii města Terežín a sbírku výtvarných děl. Sbírkou vytváří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkové činnosti.

- Spravuje historický knižní fond (sbírkový), odbornou knihovnu a sbírku písemností archivní povahy.
- Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i dokumentaci obrazovou, případně zvukovou. Sbírkové předměty odborně zpracovává a vytěžuje z nich výzkumné poznatky.
- Provádí vědecký výzkum prostředí, z něhož sbírkové předměty pocházejí.
- Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a krátkodobých výstav, jakož i vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost.
- V zahraničí zajišťuje provoz stálých expozic České republiky zřízených ve Státním muzeu Auschwitz-Birkenau v Osvětimi (Polsko) a v Památníku Ravensbrück (Německo).
- Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání nebo konzervování a restaurování.
- Vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky a další elektronické nosiče. Provádí jejich výměnu s domácími i zahraničními institucemi.
- Pořádá samostatně nebo ve spolupráci s jinými právníckými nebo fyzickými osobami odborné konference, sympózia a semináře vztahující se k předmětu své činnosti.
- Trvale zajišťuje průvodcovské služby.
- Soustavně vyhodnocuje vývoj návštěvnosti a údaje o ní zveřejňuje.
- Pořádá kulturní a vzdělávací programy vyplývající z předmětu své činnosti a vystavuje zapůjčené předměty kulturní hodnoty.
- Vstupuje do profesních sdružení, včetně mezinárodních, za účelem koordinace odborné činnosti.
- Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.
- Zpracovává odborné posudky, rešerše a expertizy.

OBSAH

- 1. Úvodní slovo
- 2. Organizační struktura
- 3. Památník Terezín a jeho služby návštěvníkům
- 4. Statistika návštěvnosti
- 5. Přehled uspořádaných akcí a výstav.
Propagačně organizační a ediční činnost
- 6. Vnější kontakty a spolupráce
- 7. Výzkumná činnost
- 8. Vzdělávací činnost
- 9. Dokumentace a sbírky
- 10. Hospodářská činnost, dary a příspěvky
- 11. Technická a stavební činnost
- 12. Výhled na rok 2019

© Památník Terežín
ISBN 978-80-88052-16-6

ÚVODNÍ SLOVO

Úkolem této výroční zprávy je informovat o tom, jak paměťová instituce Památník Terežín v uplynulém roce plnila své poslání, kterým je především uchovávání a připomínání odkazu těch, kteří trpěli a umírali v nacistických represivních zařízeních. Tragická poučení z minulosti nesmí být zapomenuta a musí pomáhat v úsilí o uchování demokratických hodnot u nás i v zahraničí.

Úvodem chci připomenout hlavní akce, které byly součástí naplňování uvedeného poslání, a Památník Terežín je organizoval, nebo se na jejich realizaci podílel.

Dne 24. ledna proběhla na Národním hřbitově před terežínskou Malou pevností vzpomínková akce Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Saského zemského sněmu a saské zemské vlády u příležitosti *Mezinárodního dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti*. Přítomni byli místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Jan Hamáček, prezident Saského zemského sněmu dr. Matthias Rössler, předseda vlády Svobodného státu Sasko Michael Kretschmer a další oficiální hosté. Setkání se zúčastnili rovněž bývalí vězni přeživší holocaust, kteří po zakončení pietního aktu besedovali se studenty dvojjazyčného gymnázia Friedricha Schillera v saské Pirně.

Dne 12. dubna se u příležitosti Dne holocaustu a hrdinství *Jom ha-šoa* uskutečnila před bývalou modlitebnou z doby ghetta v Dlouhé ulici v Terežíně vzpomínková akce. V tento den bylo podle hebrejského kalendáře v roce 1943 zahájeno povstání židovských vězňů varšavského ghetta. Před modlitebnou bylo přečteno sto jmen židovských obětí, které v období druhé světové války prošly terežínským ghettem. Modlitby při pietním aktu vedl kantor Židovské obce Brno Jakub Schwab.

Dne 20. května proběhla *Terežínská tryzna*, vzpomínková akce uspořádaná u příležitosti 73. výročí osvobození naší země od nacismu a k uctění památky všech obětí nacistické perzekuce. Tuto ústřední vzpomínkovou akci uspořádal Památník Terežín společně s Ústeckým krajem, Ústředním výborem Českého svazu bojovníků za svobodu, městem Terežín, Federací židovských obcí v České republice a Terežínskou iniciativou. Ve spolupráci s Institutem terežínských skladatelů byly v návaznosti na Terežínskou tryznu uspořádány dva koncerty vážné hudby. Rádi bychom toto doplnění programu vzpomínkových akcí zachovali i v budoucnu.

Památník Terežín společně s Terežínskou iniciativou a Federací židovských obcí v České republice reprezentoval naši zemi rovněž na Židovském hřbitově v Terežíně dne 4. června u příležitosti odhalení monumentu Aleše Veselého *Zákon nezvratnosti*. Slavnostní akt proběhl za přítomnosti prezidenta Evropského židovského kongresu Mosheho Kantora, ministerského předsedy Svobodného státu Durynsko Bodo Ramelowa a velvyslanců některých evropských zemí a Izraele.

Dne 27. června proběhl ve spolupráci s Konfederací politických vězňů ČR v Pa-

mětní síni terezínské Malé pevnosti tradiční pietní akt u příležitosti 68. výročí poprav československé demokratické političky dr. Milady Horákové. Doktorka Horáková se pro svoji nezlomnost při zinscenovaném soudním procesu stala symbolem odporu proti komunistické diktatuře.

Dne 2. září se u krematoria na Židovském hřbitově a u pietního místa u Ohře uskutečnila vzpomínková akce k uctění obětí genocidy Židů z českých zemí *Kever Avot*, pořádaná Federací Židovských obcí v České republice a Židovskou obcí v Praze. Tato akce má u nás dlouhou tradici. Bývalí vězni přeživší holokaust a jejich po válce narození rodinní příslušníci se na tomto místě společně setkávají již od druhé poloviny 50. let minulého století, tedy od doby, kdy připomínání holokaustu nebylo v souladu s tehdejší oficiální politikou. Svým způsobem tak tato setkání měla i protirežimní charakter.

Památník Terezín se i v roce 2018 intenzivně věnoval výstavní činnosti. Z nově otevřených dočasných expozic chci připomenout alespoň dvě dokumentární výstavy. Dne 19. července byla ve IV. dvoře Malé pevnosti otevřena putovní výstava *Vyhlazovací středisko Malý Trostinec – dějiny a památka*, vytvořená týmem historiků z Německa a Běloruska. Na jejím vzniku se podíleli i historici z českých institucí, včetně Památníku Terezín. Výstava přibližuje vývoj největšího vyhlazovacího komplexu na okupovaných územích tehdejšího Sovětského svazu, k jehož obětem patřilo i mnoho Židů z českých zemí. Dne 13. září byla v předzáří kina Malé pevnosti otevřena historicko-výtvarná výstava *Velká válka očima malířů* přibližující, především za použití kreseb ze sbírek Památníku Terezín, osudy vojáků někdejšího Rakousko-Uherska na frontách první světové války, ale také v řadách zahraničních legií, jejichž bojová aktivita podpořila vznik samostatné Československé republiky v říjnu roku 1918.

V roce 2018 pokračovalo dokumentační oddělení Památníku Terezín v realizaci projektu *Výzva občanům. Pozůstalosti po přeživších*, v jehož rámci se podařilo získat řadu cenných přírůstků do našich sbírek. Rád bych proto poděkoval těm, kteří nám dokumenty z období nacistické okupace již poskytli, a vyjádřil naději, že mnozí z těch, kteří obdobné cenné materiály dosud vlastní a ještě se nerozhodli, jak s nimi naložit, se na nás rovněž obrátí. Chtěl bych je ubezpečit, že v našich depozitářích budou bezpečně uchovány pro příští generace a bude je možno využít pro výzkumné, osvětové a muzejní aktivity.

Památník Terezín se svou činností aktivně podílí na boji proti antisemitismu a popírání holokaustu. Mimo aktivit vymezených svým statutem tak činí i účastí na práci mezinárodních organizací IHRA, IC MEMO a Sites of Conscience, jež jsou v této zprávě přiblíženy na následujících stránkách.

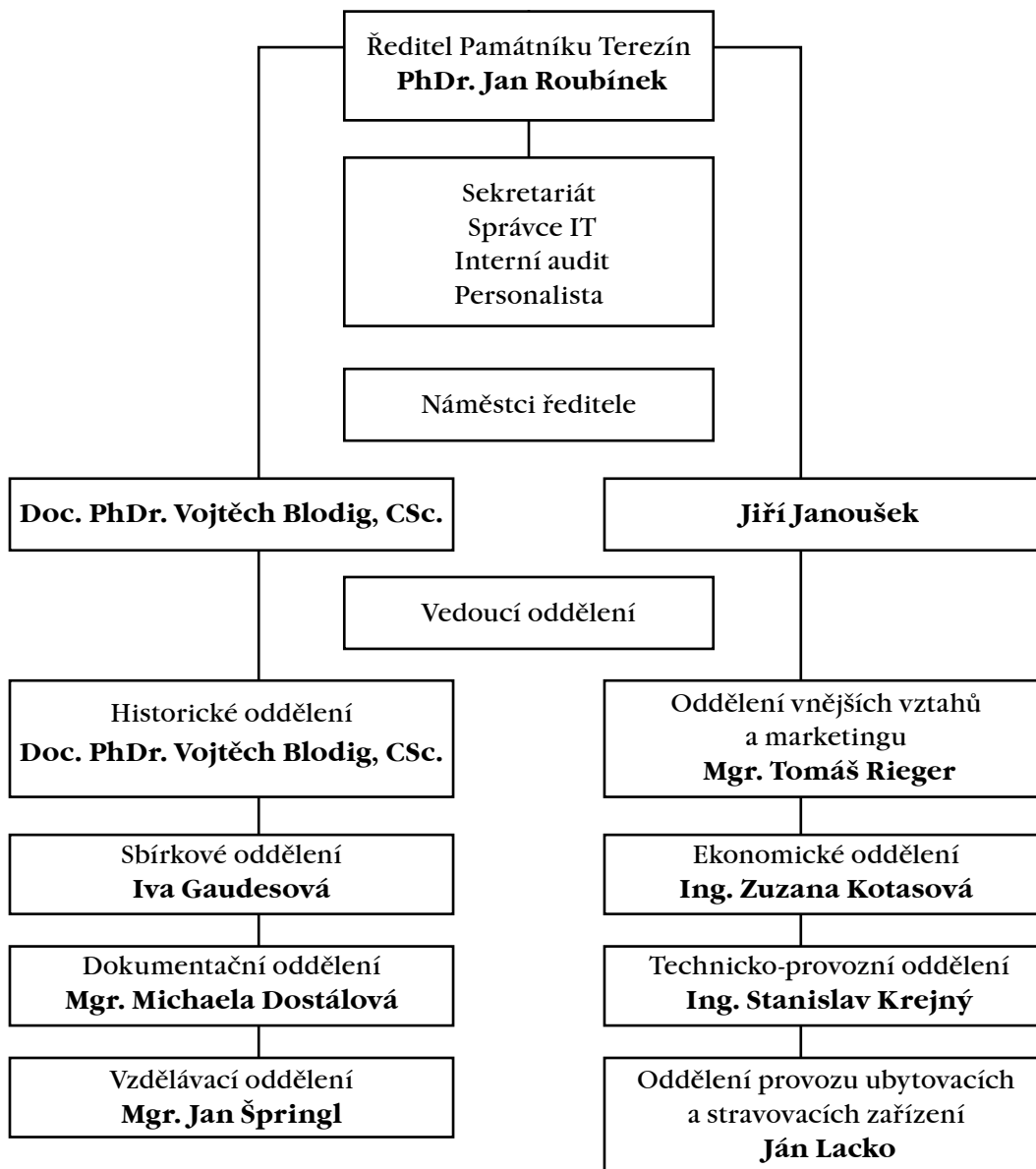
V uplynulém roce zavítala do Památníku Terezín řada vzácných hostů. Kromě již uvedených osobností, které se zúčastnily výše zmíněných vzpomínkových akcí, navštívili Památník Terezín také velvyslanec Rakouské republiky dr. Alexander Grubmayr, profesor Ilja Altman, ředitel Ruského centra pro výzkum a vzdělávání o holokaustu v Moskvě, a další hosté. Zvláště si vážím toho, že nás stále navštěvují bývalí věz-

ňové a někteří z nich se doposud aktivně podílejí na naší vzdělávací činnosti. Z těch, kteří žijí v zahraničí a rovněž nás navštívili, bych rád jmenoval alespoň Ditu Krausovou z Izraele, autorku nedávno vydané vzpomínkové knihy *Odložený život: Skutečný příběh osvětivské knihovnice*, a Handu Drori, autorku knihy *Deník Handy Pollakové*, rovněž žijící v Izraeli.

Závěrem bych chtěl poděkovat především Ministerstvu kultury České republiky za trvalou a všestrannou podporu, dále pak dalším celostátním i regionálním orgánům a městu Terezín. Děkuji také partnerským organizacím a dalším institucím, spolkům a jednotlivcům z domova i ze zahraničí, kteří s námi spolupracovali. Poděkování patří rovněž všem našim zaměstnancům za jejich spolehlivou a obětavou práci. Za výmluvný důkaz úspěšnosti této práce považuji skutečnost, že v uplynulém roce dosáhla návštěvnost Památníku Terezín 296 749 osob, což je o 9785 více než v roce 2017. Věřím, že společným úsilím dosáhneme splnění našich úkolů i v dalším roce a že přispějeme svým dílem k úsilí o upevnění demokratického charakteru naší země a k obraně demokratických hodnot v mezinárodním měřítku.

PhDr. Jan Roubínek
ředitel Památníku Terezín

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

PAMÁTNÍK TEREZÍN A JEHO SLUŽBY NÁVŠTĚVNÍKŮM

1 Objekty a areály spravované Památkem Terezín představují ojedinělý muzejní komplex, který je každoročně cílem statisíců lidí. Zahrnuje i vynikající ukázky vrcholného fortifikačního inženýrství z konce 18. století, které budí zájem četných návštěvníků. Naprostá většina z nich však přijíždí proto, aby se seznámila s místy, která jsou spojena s utrpením či smrtí více než dvou set tisíc lidí, zavlčených v době druhé světové války z mnoha zemí do represivních zařízení v Terezíně a nedalekých Litoměřicích.

2 Dějiny terezínského ghetta přibližuje především stálá expozice Muzea ghetta, jež se nachází v budově bývalé městské školy. Na ni navazují četné další expozice, které jsou umístěny v bývalých Magdeburských kasárnách, v krematoriu na Židovském hřbitově a v bývalé Ústřední márnici ghetta. Dalšími pietními místy jsou modlitebna z doby ghetta v Dlouhé ulici, Obřadní místnosti a Kolumbárium ghetta a pietní místo na břehu Ohře.

3 V areálu Malé pevnosti, která je od města Terezín vzdálena necelý jeden kilometr, je kromě objektů, které sloužily policejní věznicí gestapa, možno navštívit řadu stálých a dočasných expozic a rovněž Národní hřbitov nacházející se v jejím předpolí. Tento areál představuje největší pohřebiště obětí nacistické okupace na území České

republiky. Z tohoto důvodu je proto každoročně místem konání ústředních vzpomínkových shromáždění na památku obětí nacistických represí.

[4] Ve správě Památníku Terezín je rovněž objekt bývalého krematoria koncentračního tábora v Litoměřicích s přílehlým areálem, jakož i prostor u vstupu do podzemí, kde vězni tohoto tábora svou otrockou prací budovali dvě továrny určené pro válečnou výrobu nacistického Německa. Podzemní prostory samotné jsou však vzhledem k hrozícímu nebezpečí sesuvu horniny návštěvníkům nepřístupné. Zájemci o historii tábora a výstavby podzemních továren však mohou zhlédnout stálou výstavu věnovanou této problematice, jež je umístěna v bývalém III. dvoře Malé pevnosti.

Areály bývalého ghetta a policejní věznice gestapa v Malé pevnosti si mohou návštěvníci Památníku Terezín prohlédnout s odborným výkladem. Po předchozí objednávce lze s průvodcem navštívit i krematorium bývalého koncentračního tábora v Litoměřicích.

Pro orientaci zájemců o návštěvu Památníku Terezín uvádíme celkový přehled jeho stálých expozic:

- 5 Terezín v „konečném řešení židovské otázky“ 1941–1945 – expozice v Muzeu ghetta;
- 6 Úmrtnost a pohřbívání v ghettu Terezín – expozice v krematoriu na Židovském hřbitově;
- 7 Ústřední márnice a pohřební obřady v ghettu – expozice v bývalé Ústřední márnici ghetta;
- 8 Rekonstrukce vězeňské ubikace z doby ghetta – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 9 Hudba v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 10 Výtvarné umění v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 11 Literární tvorba v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 12 Divadlo v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 13 Pravda a lež. Filmování v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách;
- 14 Replika „mansardy“ vězňů terezínského ghetta – expozice v Dlouhé ulici 17;
- 15 Malá pevnost Terezín 1940–1945 – expozice v Muzeu Malé pevnosti;
- 16 Výtvarná expozice Památníku Terezín – expozice v Muzeu Malé pevnosti;
- 17 Koncentrační tábor Litoměřice 1944–1945 – expozice ve III. dvoře Malé pevnosti;
- 18 Terezín 1780–1939 – expozice ve vstupním objektu Malé pevnosti;
- 19 Internační tábor pro Němce. Malá pevnost Terezín 1945–1948 – expozice ve IV. dvoře Malé pevnosti;
- 20 Milada Horáková 1901–1950 – expozice v Pamětní síni Malé pevnosti;
- 21 Vězeňská prádelna – expozice ve III. dvoře Malé pevnosti.

Návštěvníci mohou každoročně zhlédnout rovněž řadu krátkodobých výstav, umístěných v různých objektech Památníku Terezín.

Badatelé mohou využívat služeb dokumentačního a sbírkového oddělení, odborné knihovny, jakož i vyhledávačů na webových stránkách Památníku Terezín (www.pamatnik-terezin.cz). Pracovníci Památníku Terezín poskytují odborné konzultace o otázkách rasové a politické perzekuce v letech nacistické okupace a informace o osudech vězňů represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.

STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI

NÁVŠTĚVNOST PAMÁTNÍKU TEREZÍN V ROCE 2018

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	8 238	6 684	2 847	779
Únor	11 549	9 211	5 679	1 438
Březen	28 277	23 896	17 394	2 648
Duben	35 949	27 860	18 224	5 065
Květen	35 682	19 885	10 160	8 626
Červen	29 646	21 040	13 160	5 444
Červenec	34 309	24 248	11 283	3 472
Srpen	32 140	23 508	8 796	2 951
Září	31 218	25 856	16 616	2 277
Říjen	27 546	22 546	12 831	2 936
Listopad	12 959	9 977	4 760	1 833
Prosinec	9 236	7 955	3 078	754
ROK 2018	296 749	222 666	124 828	38 223
Rok 2017	286 964	216 786	120 589	35 367
Rozdíl	+ 9 785	+ 5 880	+ 4 239	+ 2 856

NÁVŠTĚVNOST V MALÉ PEVNOSTI V ROCE 2018

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	7 948	6 409	2 797	776
Únor	11 130	8 821	5 555	1 433
Březen	27 323	23 060	16 946	2 588
Duben	34 840	27 059	17 864	4 816
Květen	34 517	18 973	9 774	8 422
Červen	28 429	20 024	12 597	5 343
Červenec	33 347	23 391	11 028	3 430
Srpen	31 183	22 675	8 615	2 902
Září	30 505	25 202	16 325	2 265
Říjen	26 566	21 653	12 502	2 881
Listopad	12 472	9 561	4 591	1 793
Prosinec	9 011	7 740	3 048	751
ROK 2018	287 271	214 568	121 642	37 400
Rok 2017	274 992	206 247	116 665	34 642
Rozdíl	+ 12 279	+ 8 321	+ 4 977	+ 2 758

NÁVŠTĚVNOST V MUZEU GHETTA V ROCE 2018

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	6 641	5 496	2 309	672
Únor	8 469	6 884	3 882	996
Březen	18 046	14 964	9 930	1 932
Duben	23 382	17 405	10 181	4 079
Květen	26 855	14 610	6 738	6 409
Červen	22 486	16 364	9 885	4 160
Červenec	26 448	19 511	8 873	2 653
Srpen	25 997	19 966	7 320	2 345
Září	23 304	19 984	12 207	1 593
Říjen	20 618	17 190	9 009	2 213
Listopad	10 174	7 838	3 415	1 512
Prosinec	7 799	6 893	2 633	610
ROK 2018	220 219	167 105	86 382	29 174
Rok 2017	204 808	155 694	80 376	26 189
Rozdíl	+ 15 411	+ 11 411	+ 6 006	+ 2 985

NÁVŠTĚVNOST V BÝVALÝCH MAGDEBURSKÝCH KASÁRNÁCH V ROCE 2018

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Mládež ČR
Leden	3 878	3 190	1 402	541
Únor	4 479	3 667	2 039	594
Březen	9 164	7 585	4 786	1 180
Duben	11 521	8 321	4 522	2 586
Květen	11 769	7 329	3 414	3 201
Červen	12 319	9 109	5 594	2 530
Červenec	10 895	9 250	3 845	598
Srpen	11 199	9 752	2 927	489
Září	12 352	11 221	6 919	736
Říjen	9 505	7 925	3 729	1 257
Listopad	5 773	4 191	1 935	1 224
Prosinec	4 346	3 799	1 440	424
ROK 2018	107 200	85 339	42 552	15 360
Rok 2017	102 622	81 618	40 281	13 881
Rozdíl	+ 4 578	+ 3 721	+ 2 271	+ 1 479

PŘEHLED USPOŘÁDANÝCH AKCÍ A VÝSTAV. PROPAGAČNĚ ORGANIZAČNÍ A EDIČNÍ ČINNOST

PŘEHLED HLAVNÍCH AKCÍ ORGANIZOVANÝCH PAMÁTNÍKEM TEREZÍN V ROCE 2018

- ²² Dne 24. ledna se u příležitosti nadcházejícího *Mezinárodního dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti* (27. leden) uskutečnila společná vzpomínková akce Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Saského zemského sněmu a saské zemské vlády na Národním hřbitově před Malou pevností. Zúčastnili se jí prezident Saského zemského sněmu dr. Matthias Rössler, předseda vlády Svobodného státu Sasko Michael Kretschmer, místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Jan Hamáček, ministr kultury České republiky dr. Ilja Šmíd a řada dalších významných osobností.
- ²³ Dne 12. dubna se konala vzpomínková akce ke Dni holocaustu a hrdinství *Jom ha-šoa* u příležitosti výročí povstání ve varšavském ghettu (19. dubna – 16. května 1943) za účasti kantora Židovské obce Brno Jakuba Schwaba a dalších hostů.
- ²⁴ Dne 20. května proběhlo před zahájením *Terezínské tryzny* kladení věnců na popravišti Malé pevnosti k uctění památky obětí poslední popravy v Terezíně (2. května 1945).
- ²⁵ Dne 20. května se konala *Terezínská tryzna* na Národním hřbitově v Terezíně za účasti zástupců Senátu Parlamentu České republiky a Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, vlády České republiky, zastupitelských úřadů mnoha zemí a dalších hostů. Hlavní projev přednesl předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Radek Vondráček.
- ²⁶ Dne 4. června byl v předpolí Židovského hřbitova v Terezíně odhalen monument prof. Aleše Veselého *Zákon nezvratnosti*. Sochu věnoval Památníku Terezín European Jewish Congress (Evropský židovský kongres) v lednu 2015 u příležitosti 4. mezinárodního fóra *Let My People Live*.

- 27 Dne 27. června se v Pamětní síni v Malé pevnosti konal pietní akt u příležitosti výročí popravdy dr. Milady Horákové a *Dne památky obětí komunismu*.
- 28 Dne 2. září se konala v prostoru Židovského hřbitova a na pietním místě u řeky Ohře tryzna *Kever Avot* za oběti genocidy Židů z českých zemí.
- 29 Dne 13. října se v kinosále Malé pevnosti uskutečnilo veřejné promítání filmu *Gavrilo Princip – Proces*.

24

25

26

27

28

PŘEHLED VÝSTAV USPOŘÁDANÝCH PAMÁTNÍKEM TEREZÍN V ROCE 2018

- Hnědá kartonová složka – pocta Felixi Blochovi* – výtvarná výstava připravená ve spolupráci s Beit Terezín, Izrael;
- O osudu člověka se rozhoduje proužkem papíru. Transporty Židů z ghetta Terezín do Osvětimi-Březinky na podzim 1944* – dokumentární výstava;
- Alfred Kantor: Terezín – Osvětim – Schwarzheide. Holocaust v deníku umělce* – výtvarná výstava;
- Vzpomínky* – dokumentární výstava;
- Kateřina Piňosová. Sourozenci červené nitě (kresby, fotografie, objekty)* – výtvarná výstava;
- Výstava z prací zaslaných do výtvarné soutěže vzdělávacího oddělení Památníku Terezín – Memoriálu Hany Greenfieldové* – výtvarná výstava;
- Vyhlažovací středisko Malý Trostinec – dějiny a památka* – dokumentární výstava;
- Miloš Michálek. Vzkazy* – výtvarná výstava;
- Velká válka očima malířů* – výtvarná výstava;
- Marie Blabolilová. Malá retrospektiva* – výtvarná výstava.

PUTOVNÍ VÝSTAVY ZAPŮJČENÉ JINÝM INSTITUCÍM

- Vedem. Tajný časopis chlapců z období terezínského ghetta* – dokumentární výstava (Památník Lidice, 26. září 2017 – 10. ledna 2018, Federace židovských obcí v ČR, Praha, 13. června 2018 – 30. září 2018);
- Helga Hošková. Maluj, co vidíš. Kresby z Terezína* – výtvarná výstava (Smetanův dům Litomyšl, 13. dubna – 7. května 2018);
- Terezínská liga* – výtvarná výstava připravená ve spolupráci s Beit Terezín, Izrael (Památník Šoa, Praha-Bubny, 12. července 2018 – 30. června 2019).

VZTAHY K VEŘEJNOSTI

- Byly vydávány tiskové zprávy k nejdůležitějším událostem, následně předávané lokálním i celorepublikovým médiím, místním informačním centrům, partnerským organizacím a institucím podobné povahy.
- Probíhala prezentace činnosti Památníku Terezín na stránkách odborných periodik a dalších tiskovin v oblasti cestovního ruchu, tištěných i elektronických.
- Pokračovala spolupráce s agenturou Czechtourism na celostátní úrovni a s přesahem za hranice ČR (Česká centra v zahraničí).
- Pokračovala spolupráce s odborem regionálního rozvoje Krajského úřadu Ústeckého kraje na regionální úrovni a s informačními středisky a centry cestovního ruchu přílehlých obcí na místní úrovni.
- Pokračovala spolupráce s profesními sdruženími, v nichž je Památník Terezín členem:

Asociace muzeí a galerií České republiky;
Asociace cestovních kanceláří České republiky;
Asociace českých cestovních kanceláří a agentur České republiky;
Asociace průvodců České republiky.

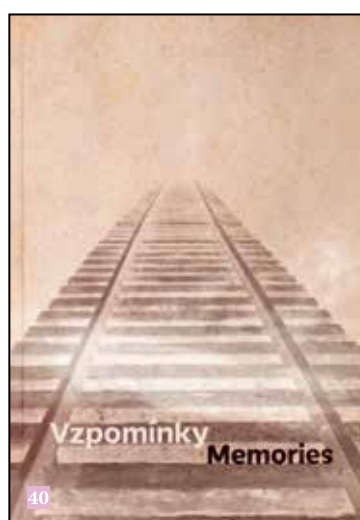
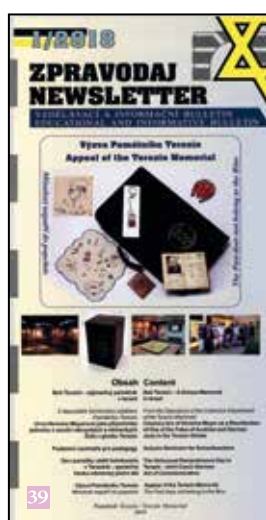
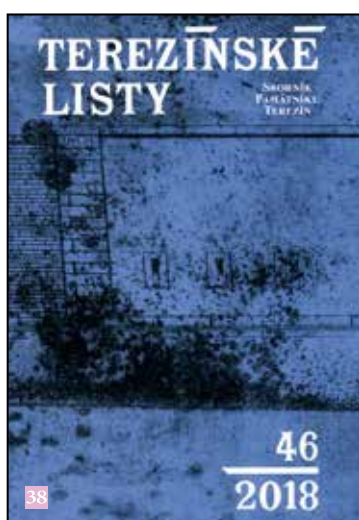
- Byla zajištěna účast a prezentace Památníku Tereziín na veletrzích cestovního ruchu v České republice i v zahraničí (zejména prostřednictvím propagačních materiálů).
- Pravidelně byla aktualizována webová prezentace Památníku Tereziín, jakož i profily na sociálních sítích Facebook, Instagram a Twitter.

- Byla zajištěna průběžná propagace Památníku Terezín a jeho aktivit v online a tištěných médiích, v rozhlase a televizi.
- Proběhly dvě kontroly České národní expozice ve Státním muzeu Auschwitz-Birkenau v Osvětimi, Polsko.
- Byla uskutečněna prezentace Památníku Terezín na akci *Den otevřených dveří Ministerstva kultury České republiky* v Praze.

PRŮVODCOVSKÁ ČINNOST

- Ve spolupráci s historickým oddělením a se vzdělávacím oddělením byl zajištěn seminář pro průvodce.
- Proběhlo školení pracovníků v souvislosti s hrozbou terorismu. Bylo provedeno praktické cvičení a průvodci byli vybaveni záchranářskými soupravami.
- Proběhlo zajištění jazykových náslechlů průvodců a vzorových výkladů v jednotlivých expozicích Památníku Terezín.
- Proběhlo doplnění kádru kustodů výstav a stálých expozic, jakož i kádru průvodců.

EDIČNÍ ČINNOST

- Průběžně byl prováděn dotisk cizojazyčných průvodců pro návštěvníky.
- Byla vydána *Výroční zpráva Památníku Terezín za rok 2017*.
- Byly vydány *Terezínské listy* č. 46.
- Čtvrtletně byl vydáván *Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin*.
- Byly vydány *Vzpomínky* – soubor volných vyprávění pamětníků oživujících zážitky z období nacistické okupace. Doplněné a rozšířené vydání stejnojmenné publikace z roku 2014.
- Byly vydány katalogy k výstavám Miloše Michálka a Marie Blabolilové a dále skládačka k výstavě *Velká válka očima malířů*.

NAPLŇOVÁNÍ FUNKCE POSKYTOVATELE STANDARDIZOVANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Památník Terezín má vlastní *Směrnice o poskytování standardizovaných veřejných služeb*, které stanoví:

- Pro daný rok je vždy příkazem ředitele Památníku Terezín určeno vstupné do objektů Památníku Terezín, příkaz obsahuje všechny druhy vstupného a také podmínky pro poskytnutí slevy. Ceník je zveřejněn u všech pokladen a na webových stránkách Památníku Terezín.
- V rámci odstraňování bariér znemožňujících užívání služeb osobám s omezenou schopností pohybu a orientace je zajištěn bezbariérový vstup do všech expozic s výjimkou repliky „mansardy“ vězňů terezínského ghetta, v jejímž případě není z technických důvodů bezbariérový přístup možný.
- Objekty Památníku Terezín jsou přístupny celoročně v doprovodu průvodců i individuálně v návštěvní době, která je určena následovně:

Malá pevnost

Zimní čas – denně 8:00 – 16:30

Letní čas – denně 8:00 – 18:00

Muzeum ghetta a Magdeburská kasárna

Zimní čas – denně 9:00 – 17:30

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Kolumbárium, obřadní místnosti

a Ústřední márnice ghetta

Zimní čas – denně 9:00 – 17:00

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Krematorium

Zimní čas – denně 10:00 – 17:00

Letní čas – denně 10:00 – 18:00

v sobotu zavřeno

Modlitebna z doby terezínského ghetta a replika „mansardy“

Zimní čas – denně 9:00 – 17:30

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Všechny objekty jsou uzavřeny ve dnech 24. – 26. 12. a 1.1.

Otevírací doba se mění na letní a zimní v den změny času na letní a zpět (říjen a březen).

Návštěvní doba je veřejně oznámena ve všech objektech Památníku Terezín a na jeho webových stránkách.

Dny volných vstupů

Dle usnesení vlády České republiky č. 96/2014 Památník Terezín poskytuje svým návštěvníkům volný vstup do následujících vybraných objektů a expozic:

Krematorium na Židovském hřbitově, Modlitebna z doby ghetta a replika „mansardy“, Ústřední márnice, obřadní místnosti a Kolumbárium, přístupy k e-kioskům.

Volný vstup do výše uvedených objektů a expozic je v těchto dnech:

1. června

28. září

28. října

Volný vstup do všech objektů Památníku Terezín je v následujících dnech:

27. ledna u příležitosti *Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti.*

Třetí květnovou neděli u příležitosti konání *Terezínské tryzny.*

Informace o Památníku Terezín a jeho činnosti za uplynulý rok jsou publikovány ve Výroční zprávě, která je distribuována a zároveň zveřejněna na webových stránkách. Na těchto stránkách je oznámen také výstavní program a termíny akcí, které během roku Památník Terezín pořádá.

Fondy dokumentačního a sbírkového oddělení jsou dle platných směrnic a po předchozí domluvě přístupny pro badatele.

VNĚJŠÍ KONTAKTY A SPOLUPRÁCE

Výzkum a připomínání dějin represivních zařízení v Terezíně a v Litoměřicích v letech druhé světové války jsou spojeny s udržováním a dalším rozvojem kontaktů s bývalými vězni, jakož i s partnerskými institucemi a organizacemi doma i v zahraničí. Je přitom třeba připomenut, že výše uvedenými zařízeními prošli nebo v nich našli smrt vězni ze třiceti zemí světa, což podtrhuje mezinárodní rozměr této problematiky.

Pokračování úzké spolupráce s bývalými vězni a jejich organizacemi zůstává prvořadou prioritou činnosti Památníku Terezín. Nejvýznamnější a rovněž nejpočetnější z nich je Terezínská iniciativa, organizace bývalých vězňů terezínského ghetta, která vznikla na počátku devadesátých let minulého století, vzápětí po zahájení demokratických změn v naší zemi. Třebaže průměrný věk členů této organizace zákonitě roste každým rokem, má její činnost nadále velký význam. Její aktivity v různých oblastech výrazným způsobem napomáhají činnosti Památníku Terezín. Především v oblasti vzdělávání jde o nezastupitelnou úlohu. Besedy s pedagogy i mladými účastníky vzdělávacích programů, kterých se bývalí vězni účastní, mají vždy neobyčejný ohlas. Je třeba připomenout i pokračující finanční podporu Terezínské iniciativy vzdělávacím programům Památníku Terezín, která řadě škol umožňuje podniknout cestu do Terezína i ze vzdálenějších míst. Vzhledem k podstatně vyššímu průměrnému věku a zdravotnímu stavu bývalých vězňů policejní věznice v Malé pevnosti je spolupráce s touto částí přeživších již jen výjimečná.

V uplynulém roce úspěšně pokračovala spolupráce s domácími i zahraničními partnerskými institucemi. Mezi domácími to bylo především Židovské muzeum v Praze, s nímž se rozvíjela spolupráce při výzkumu, výstavní činnosti, vzájemné propagaci a ve vzdělávání. Dalšími významnými partnery byly Muzeum romské kultury v Brně, Památník Lidice, Národní archiv v Praze, Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, Ústav pro studium totalitních režimů v Praze, Institut Terezínské iniciativy v Praze, Archiv bezpečnostních složek v Praze, Národní muzeum v Praze, Státní oblastní archiv v Litoměřicích a Státní okresní archiv Litoměřice se sídlem v Lovosicích.

Již po řadu let má stabilní charakter také spolupráce se zahraničními partnerskými institucemi, spolky a organizacemi, jakož i s jednotlivými odborníky. Především se to týká památníků zřízených v místech bývalých nacistických represivních zařízení, jakož i výzkumných a vzdělávacích institucí, jejichž činnost se zaměřuje na objasňování různých aspektů represí nacistického režimu na území Německa a jím okupovaných zemí. V Polsku je hlavním partnerem Státní muzeum Auschwitz-Birkenau v Osvětimi, dalšími partnery jsou Státní muzeum v Majdanku a Muzeum Gross-Rosen. V Izraeli jsou to památníky Yad Vashem v Jeruzalémě a Beit Terezín v Givat

Haim Ichud. Ve Spojených státech amerických jsou partnerskými institucemi United States Holocaust Memorial Museum ve Washingtonu, Museum of Jewish Heritage v New Yorku a University of South California Shoah Foundation Institute v Los Angeles. V Nizozemsku je partnerem naší instituce Anne Frank House v Amsterdamu. V Německu je hlavním partnerem Památník Ravensbrück, dalšími jsou Památník Flossenbürg, Památník Buchenwald, Památník Dachau, Památník Sachsenhausen a Dům konference ve Wannsee. Rakouskými partnery jsou Památník Mauthausen a Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes ve Vídni. V Norsku je to Památník Falstad a na Slovensku Muzeum Slovenského národného povstání v Banské Bystrici, Dokumentační centrum holokaustu v Bratislavě, Muzeum židovské kultury v Bratislavě a Muzeum holokaustu v Seredi.

Již po řadu let pokračuje spolupráce se spolky přátel a podporovatelů Terezína, které působí v německých spolkových zemích Sasko, Braniborsko a Dolní Sasko.

Nadále pokračovalo působení zástupců Památníku Terezín v mezinárodních organizacích, které se zabývají výzkumnými, muzejními a vzdělávacími aktivitami souvisejícími s připomínáním památky obětí nacistické rasové a politické perzekuce. Nejvýznamnější z nich je Mezinárodní aliance pro připomínání holokaustu (International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA), která sdružuje zástupce více než třiceti zemí. Pokračovala i činnost na půdě mezinárodního výboru pro památníky a martyrologická muzea IC MEMO v rámci mezinárodní organizace muzeí ICOM. Památník Terezín je rovněž členem Mezinárodní koalice muzeí svědomí (Coalition of Sites of Conscience) .

Památník Terezín se podílí rovněž na činnosti Kuratoria bavorských památníků, neboť pečuje také o památku obětí koncentračního tábora v Litoměřicích, který byl největším pobočným táborem kmenového koncentračního tábora v bavorském Flossenbürgu.

Stále většího významu nabývá mezinárodní spolupráce v oblasti vzdělávací činnosti. V uplynulém roce se znovu uskutečnily na půdě zahraničních partnerských institucí a v úzké spolupráci s nimi zvláštní semináře pro učitele z českých škol, navazující na předchozí semináře konané v Památníku Terezín. Tentokrát se jednalo o Památník Ravensbrück ve Fürstenbergu, Dům konference ve Wannsee v Berlíně a památník Yad Vashem v Jeruzalémě.

Pokračovala rovněž spolupráce s česko-německou organizací Tandem – Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže s centrály v Plzni a Řezně.

Na realizaci vzdělávacích programů Památníku Terezín pro německé skupiny se podíleli dobrovolníci vysílání již po řadu let spolkem Gedenkdiens z Rakouska a německou organizací Aktion Sühnezeichen/Friedensdienste.

Specifickou oblast zahraničních styků Památníku Terezín představovala i v uplynulém roce péče o stálé expozice České republiky v bývalých koncentračních táborech Auschwitz (Osvětim) a Ravensbrück, které Památník Terezín z pověření Ministerstva kultury České republiky zřídil a spravuje.

Oblast zahraničních styků zahrnuje i povinnou kurýrní činnost při zapůjčování exponátů ze sbírek Památníku Terezín do zahraničí, jakož i při jejich navrácení.

Výše uvedeným formám mezinárodní spolupráce a zahraničních styků odpovídala struktura zahraničních cest pracovníků Památníku Terezín. Jejich účelem byla účast na konferencích a seminářích (Dallas, Osvětim, Flossenbürg, Jeruzalém, Řím, Ferrara, Budapešť, Minsk, Sofie), archivní výzkum (Berlín), kurýrní cesty při doprovodu výstavních exponátů ze sbírek Památníku Terezín (Vídeň), kontrola zahraniční expozice spravované Památníkem Terezín (Osvětim), účast na jednáních vyplývajících z členství v mezinárodních institucích a pracovních skupinách (Mnichov, Jeruzalém), pietní akty pořádané partnerskými institucemi (Osvětim, Banská Bystrica, Kaliště, Flossenbürg, Dachau), příprava a realizace vzdělávacích programů (Osvětim, Jeruzalém, Ravensbrück, Berlín) a účast na vernisážích výstav s účastí Památníku Terezín v zahraničí (Drážďany, Berlín, Sachsenhausen, Vídeň).

VÝZKUMNÁ ČINNOST

Historické oddělení pokračovalo ve výzkumu činnosti nacistických represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích a zpřístupňování výsledků tohoto výzkumu veřejnosti. Ve výzkumu terezínského ghetta bylo dokončeno zpracování problematiky struktury tzv. židovské samosprávy ghetta. Pokračoval výzkum osudu invalidních Židů v ghettu a zahájena byla příprava komentovaného vydání tzv. Mahlerova deníku, který patří k významným pramenům pro poznání každodenního života vězňů ghetta. Soustavně byla doplňována databáze bývalých vězňů ghetta, ale i databáze dalších obětí holokaustu, které terezínským ghetttem neprošly. Obě databáze jsou badatelům a širší veřejnosti zpřístupněny na webových stránkách Památníku Terezín.

Výzkum dějin policejní věznice Terezín pokračoval doplňováním databáze jejích bývalých vězňů. Byl zaměřen na získávání co největšího počtu údajů o okolnostech zatčení, věznění a dalších osudech vězňů v letech okupace českých zemí. Pokračoval soustavný výzkum vývoje ročních stavů policejní věznice, zahrnující příchody a odchody, transporty do Terezína, jakož i z Terezína do jiných represivních zařízení. Obnoven byl soustavný výzkum materiálů z procesů s bývalými pachateli zločinů v policejní věznici.

Výzkum koncentračního tábora Litoměřice byl zaměřen především na doplňování databáze bývalých vězňů, která zahrnuje i původní táborovou kartotéku. Bylo dokončeno zpracování materiálů z Archivu bezpečnostních složek v Praze.

Pokračovaly práce na doplňování a rozšiřování databází bývalých vězňů dalších nacistických represivních zařízení, zpřístupněných na webových stránkách Památníku Terezín. Jedná se o databáze bývalých vězňů policejní věznice v Malé pevnosti, koncentračního tábora v Litoměřicích, dalších poboček koncentračního tábora Flossenbürg na území českých zemí a o databáze vězňů z českých zemí v koncentračních táborech Ravensbrück, Mauthausen a Buchenwald. Nově byla ve sledovaném roce vytvořena obdobná databáze pro koncentrační tábor Dachau, která bude umístěna na nové webové stránky Památníku Terezín.

Pokračovalo rovněž umísťování dalších souborů dokumentů z vlastních fondů na webové stránky Památníku Terezín, připravované ve spolupráci s dalšími odbornými odděleními.

Ve spolupráci s Národním archivem bylo připraveno také umístění kartotéky osvobozených vězňů ghetta na zmíněné nové webové stránky Památníku Terezín, k němuž dojde v příštím roce.

Pracovníci historického oddělení spolupracovali s Židovským muzeem v Praze na přípravě výstavy o deportacích Židů z protektorátu *Cesty bez návratu. Deportace Židů z českých zemí 1939–1945* v areálu Pinkasovy synagogy v Praze.

Pokračovala spoluúčast na práci mezinárodních organizací, ve kterých Památník

Terezín reprezentuje Českou republiku (IC MEMO ICOM – sekce památníků a memoriálních muzeí při mezinárodní organizaci muzeí, IHRA – Mezinárodní aliance pro připomínání holokaustu).

Pokračovala odborná a pedagogická spolupráce s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Pracovníci historického oddělení se zúčastnili vědeckých konferencí a seminářů k tematice, která je náplní jejich práce, a připravovali pro tato jednání příspěvky představující výsledky jejich výzkumů. Pokračovala rovněž jejich soustavná publikační činnost. Jednalo se zejména o příspěvky do ročenky Památníku Terezín *Terezínské listy* a do čtvrtletníku *Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin*.

Historické oddělení redakčně zajistilo vydání ročenky *Terezínské listy* č. 46.

Výsledky výzkumné činnosti byly veřejnosti zpřístupňovány nejen v publikacích a odborném tisku, ale také ve vzdělávací činnosti formou zajišťování přednášek a besed pro pedagogy, studenty a žáky z domova i ze zahraničí, jakož i formou přednášek pro veřejnost.

Pokračovalo průběžné zajišťování odborných konzultací pro badatele z domova i ze zahraničí a poskytování informací sdělovacím prostředkům i dalším zájemcům.

Byla zpracovávána potvrzení o věznění buď přímo pro bývalé vězně, nebo pro jejich rodinné příslušníky a úřady.

VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Památník Terezín se od roku 1993 věnuje vedle své výzkumné, sbírkové a muzejní činnosti také realizaci vzdělávacích programů pro žáky základních, středních či odborných škol a učilišť. V roce 2018 bylo pro české školy uspořádáno 117 jednodenních a 45 vícedenních seminářů spojených s prohlídkami expozic, přednáškami, besedami s pamětníky, workshopy, filmovými projekcemi a samostatnými tvůrčími aktivitami. Celkem se těchto seminářů zúčastnilo 6343 žáků a studentů. Nabídky vzdělávacího oddělení ovšem využívají i školní skupiny ze zahraničí, kterých do Terezína přijelo celkem 29 na vícedenní a 25 na jednodenní semináře (jednalo se o 1419 osob). Jejich program zajišťovali pod vedením odpovědných pracovníků vzdělávacího oddělení dobrovolníci vysílání organizací Aktion Sühnezeichen/Friedensdienste z Německa a spolkem Gedenkdienst z Rakouska, kteří v Památníku Terezín působí vždy po dobu jednoho roku.

Vzdělávací oddělení se ovšem v uplynulém roce, stejně jako v letech minulých, nezaměřovalo pouze na práci s mládeží, ale působilo též v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v úzké spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Dělo se tak prostřednictvím již po řadu let osvědčené struktury čtyř až pěti na sebe navazujících seminářů. ^[41] Na jaře se uskutečnily dva základní třídní semináře s názvem *Jak vyučovat o holokaustu*, jejichž program zajišťovali zejména lektori Památníku Terezín, Oddělení pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze a Muzea romské kultury v Brně. ^[42] Na podzim pak byl uspořádán nadstavbový seminář *Holokaust ve vzdělávání*, navazující na výše uvedené semináře základní. Jeho cílem bylo rozšíření znalostí učitelů o podobách holokaustu v různých zemích okupovaných nacistickým Německem a seznámení s metodickými postupy uplatňovanými při výuce této problematiky v zahraničí. Vedle domácích lektorů na něm vystoupili také odborníci z partnerských institucí v Izraeli, Německu, Nizozemsku, Polsku, Slovensku a USA. Vybraní pedagogové, kteří v minulých letech absolvovali oba druhy uvedených seminářů, se pak zúčastnili nadstavbového školení, které se tentokrát konalo v Památníku Ravensbrück a Domě konference ve Wannsee. ^[43] Čtvrtý stupeň seminářů pak již počtrnácté probíhal v památníku Yad Vashem v Jeruzalémě. Celkem prošlo v roce 2018 uvedenými pedagogickými semináři 160 učitelů.

Konaly se také dva česko-polské pedagogické semináře za účasti pedagogů z České republiky a Polska. První proběhl na jaře v Terezíně, druhý pak na podzim v Osvětimi. Partnerem Památníku Terezín bylo při jejich organizaci Státní muzeum Auschwitz-Birkenau v Osvětimi.

V první polovině roku 2018 připravil Památník Terezín pro žáky základních a středních škol soutěže umělecké tvořivosti se vztahem k problematice rasové a po-

litické perzekuce v letech nacistické okupace. Jednalo se o XXIV. ročník literární a XXII. ročník výtvarné soutěže, které se tentokrát konaly pod společným názvem *Domov*. Účastníci byli vyzváni k úvaze, co mohla znamenat ztráta domova pro lidi prchající před nacisty do zahraničí, s jakými těžkostmi se tam museli potýkat, jak na ně pohlíželi tamní lidé, zda bylo pro ně snadné se mezi ně začlenit, s jakými problémy se musejí dnes potýkat lidé prchající z různých důvodů ze svých domovů a konečně co pro ně samotné vůbec znamená pojem domov.

Účastníci uvedených soutěží zaslali celkem 978 prací. Stejně jako v minulých letech tak i tentokrát se soutěže konaly jako *Memoriál Hany Greenfieldové* na památku zesnulé sponzorky a bývalé vězeňkyně terezínského ghetta. Na jejich finančním zajištění se opět podílela Terezínská iniciativa, jež hradí zvláštní cenu Erika Poláka. Z výběru výtvarných prací, které byly zaslány do uměleckých soutěží nejen v tomto roce, ale i v letech minulých, byly uspořádány putovní výstavy. Z prací zaslaných v posledních několika letech do soutěží byly v roce 2018 realizovány výstavy *Vyučování bylo přísně zakázáno* (Kadaň, Žlutice), *Je minulost stále živá?* (Teplice, Most), *Domov* (Terezín) a *...a na troskách ghetta budeme se smát* (Praha).

Vzdělávací oddělení se v průběhu roku 2018 rovněž podílelo na vzdělávání posluchačů vysokých škol, a to nejen formou konzultací jejich seminárních a diplomových prací, ale například také spoluprací na realizaci projektu Filozofické fakulty

Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem nazvaného *Communitas pro praxis*. Pracovníci vzdělávacího oddělení v kooperaci s dalšími odbornými odděleními Památníku Terezín zajišťovali pro studenty zmiňované vysoké školy obsah seminářů, které se zabývaly úlohou terezínských represivních zařízení v době druhé světové války a seznamovaly studenty s činností Památníku Terezín jako paměťové a muzejní instituce.

Na ediční činnosti Památníku Terezín se vzdělávací oddělení podílelo přípravou čtyř čísel časopisu *Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin*, zajišťovalo přípravu materiálů umístovaných na webové stránky vzdělávacích projektů *Za pomníčky* a *Školákem v protektorátu* a příspěvků do ročenky Památníku Terezín *Terezínské listy*.

Cílem projektu *Za pomníčky* je dokumentace současného stavu míst bývalých nacistických táborů a rovněž masových hrobů na území dnešní České republiky a shromažďování informací o tom, zda jsou v těchto místech instalovány pomníčky či pamětní desky. Projekt si klade za cíl rozšiřovat všeobecné povědomí (hlavně mládeže) o těchto místech tragédií a o dějích, které se na nich odehrávaly. Zjištěné skutečnosti by také měly sloužit odborné veřejnosti zabývající se místy historické paměti.

Ústřední myšlenkou dalšího projektu nazvaného *Školákem v protektorátu* je přiblížení života mládeže v nacistickém totalitním režimu nejmladším generacím na příkladu školního prostředí a vysvětlení toho, jakým způsobem byli v letech okupace žáci a studenti perzekvováni nacistickým režimem. Mladí lidé jsou projektem vedeni k zamyšlení nad tím, jak by mohli být postiženi oni samotní, kdyby žili v takovém či obdobném totalitním režimu. Kromě snahy o zachycení situace v protektorátním školství pracuje projekt také s konkrétními projevy represí proti české školní mládeži, v níž nemalou roli sehrála i policejní věznice v terezínské Malé pevnosti. Hlavním výstupem projektu je webová stránka určená učitelům, školní mládeži i širší veřejnosti.

Nadstavbou *Školáka v protektorátu* je projekt *Školákem ve válečných letech*, na kterém Památník Terezín v průběhu roku 2018 spolupracoval s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, Institutem Terezínské iniciativy a Národním institutem pro další vzdělávání. Projekt byl zahájen v září 2015. Jednotlivci (žáci, studenti) a školní kolektivy všech typů škol nacházejících se na území České republiky mohou v jeho rámci badatelsky zpracovávat témata spojená se školním prostředím v českých zemích v letech 1938–1945. Ve školním roce 2015/2016 se do tohoto projektu přihlásilo téměř dvacet kolektivů z celé republiky. Patnáct z nich pak pod vedením svých pedagogů a odborníků z Památníku Terezín, ale i z dalších výše uvedených institucí, zpracovalo scénáře panelů pro putovní výstavu přibližující výsledky jejich výzkumu. Výstava byla veřejnosti poprvé představena v březnu 2017 v prostorách Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V roce 2018 ji mohla veřejnost zhlédnout v Českých Budějovicích, Příbrami, Plzni, Radnicích,

Milovicích, Hlízově, Kutné Hoře, Pardubicích, Skutči a Telči. Byla také připravena a spuštěna webová stránka tohoto projektu, jejíž tvorba byla podpořena grantem získaným od Nadačního fondu obětem holocaustu.

DOKUMENTACE A SBÍRKY

Akviziční činnost Památníku Terezín je zaměřena na další systematické doplňování všech sbírkových fondů. Těm je věnována všestranná péče jak z hlediska odborného zpracování, tak jejich uložení a případného restaurování. Cílem této péče je umožnit využívání sbírkových fondů k badatelským, muzejním a výstavním účelům a jejich uchování pro příští generace. V roce 2018 k celkové podpoře akviziční činnosti přispěla *Výzva k občanům. Pozůstalosti po přeživších* uveřejněná v různých sdělovacích prostředcích.

DOKUMENTAČNÍ ODDĚLENÍ

Do podsbírký historicko-dokumentární, spravované dokumentačním oddělením, bylo v roce 2018 získáno darem a zapsáno 18 přírůstkových čísel sbírkových předmětů zahrnujících celkem 310 jednotlivostí a jeden soubor. Jde o dokumenty a fotografie související s vězněním osob v policejní věznici Terezín, v ghettu Terezín, v koncentračních táborech a dalších místech.

Získán byl například soubor dokumentů vážících se k osobě Jiřího Pradáče vězněného ve věznici v Pardubicích a v policejní věznici Terezín. V souboru jsou dokumenty z let 1938–1945, a to hlavně vězeňská korespondence.

Ve stavu zpracovávání je zatím soubor písemností vztahujících se převážně k bývalým vězňům Anně Pěčkové (policejní věznice Terezín) a jejímu manželovi Rudolfovi Pěčkovi (vězněn v Buchenwaldu, Woldau a Mírově), získaný koupí.

V systematické evidenci bylo zpracováno 21 inventárních čísel písemných materiálů a osm inventárních čísel fotografií.

Byla provedena kontrola a potřebné opravy u 154 inventárních karet v databázi listinného materiálu.

Do pomocného fotografického materiálu bylo zaevidováno 16 přírůstkových čísel, pod nimiž je evidováno 82 fotografií a dva filmy na DVD. Písemný pomocný materiál byl evidován pod 34 přírůstkovými čísly.

Externím konzervátorem byla zajištěna konzervace písemností vybraných k ošetření při periodické inventarizaci provedené v roce 2017 a dále některých z nových přírůstků, které konzervaci naléhavě vyžadovaly. Dále bylo konzervováno menší množství nesbírkových materiálů. Celkově bylo ošetřeno 1072 listů písemných materiálů a 19 dalších jednotlivostí (desky, obálky).

Dokumentační oddělení navštívilo 29 badatelů, z toho 11 zahraničních (25 osob studovalo listinné materiály, 4 fotografie). Kromě toho požádalo osobně o informace o bývalých vězňích 30 návštěvníků. Další žádosti o informace, případně o kopie fotografií nebo písemností, byly vyřizovány písemně (cca 100).

Dokumentátor pořídil 1130 digitálních fotografií dokumentujících činnost Památníku Terezín (pietní akty, vernisáže výstav, významné návštěvy, pracovní aktivity technického oddělení), případně zachytil pro různé potřeby objekty Památníkem Terezín spravované. Ve výše uvedeném počtu je zahrnuto 395 fotografií rozměrných sbírkových předmětů uložených v depozitářích sbírkového oddělení Památníku Terezín a také fotografií prezentovaných ve výstavách či stálých expozicích.

Externím žadatelům bylo poskytnuto přes 80 listů xeroxových kopií a téměř 1600 skenů.

V souladu s plánem pořizování digitální dokumentace byla dokončena digitalizace fondu Malá pevnost a dále digitalizována větší část kartoték České pomocné akce (celkem 86 inv. č., z nichž vzniklo 11 074 skenů). Mimo plán byly digitalizovány materiály na základě požadavků odborných pracovníků Památníku Terezín a externích žadatelů a písemnosti zpracované v evidenci II. stupně v minulém roce (celkem 219 inv. č., 1253 skenů). Velký objem z uvedeného množství tvořily skeny dokumentů souvisejících s koncentračním táborem Dachau, pořízené na žádost KZ-Gedenkstätte Dachau – 133 inv. č., 839 skenů. Kromě výše uvedených materiálů byly skenovány nově získané dokumenty – 841 skenů (z toho 753 skenů písemností, 88 skenů fotografií).

Většina uvedených skenů bude vložena do databáze listinného materiálu podsbírky historicko-dokumentární, případně do některého ze jmenných vyhledávačů, které jsou veřejnosti přístupné na webových stránkách Památníku Terezín. V roce 2018 tyto práce nemohly být provedeny z důvodu celkové rekonstrukce webových stránek Památníku Terezín.

Do digitální podoby byla ze záznamů na audiokazetách převedena větší část nahrávek vzpomínek bývalých vězňů. Celkem se jedná o 82 zvukových záznamů.

Ve specializované odborné knihovně Památníku Terezín pokračovalo tematické doplňování knižního fondu z domácí i zahraniční produkce. Zaevidováno bylo 230 nových přírůstků (z toho 90 cizojazyčných). Byl zpracován nový Knihovní řád dle podmínek nové směrnice GDPR. Pro informaci širší veřejnosti byla zpracována bibliografie knih a článků s tematikou Terezína za uplynulý rok 2017, která byla publikována v *Terezínských listech* č. 46 a bylo zajištěno přidělení 4 čísel v systému ISBN (International Standard Book Number).

SBÍRKOVÉ ODDĚLENÍ

Do podsbírky historicko-umělecké bylo zapsáno 72 přírůstkových čísel, která byla průběžně zpracována v systematické evidenci. Darem získal Památník Terezín například soubor děl Petra Kováře, který vznikl v roce 1980 u příležitosti přípravy výstavy nazvané *Proti násilí, proti nelidskosti, proti fašismu!*, dále dva trojrozměrné předměty zhotovené koncem války v policejní věznicí Terezín a pozůstalost bývalého vězně této věznice Jiřího Pradáče. Dále byla získána kresba Malé pevnosti Terezín z roku 1945 od Karla Winkela, která vznikla po válce v internačním táboře pro německé

obyvatelstvo. Část přírůstků byla získána díky výše zmíněné výzvě Památníku Terezin k záchraně předmětů souvisejících s nacistickými represemi (např. transportní koš Františka Maiera).

Památník Terezin navázal spolupráci s restaurátorskými dílnami Národního muzea, což přispělo k tomu, že se podařilo externě zrestaurovat a konzervovat 46 inventárních čísel. Interními restaurátorkami bylo ošetřeno 53 inventárních čísel materiálů.

Na základě plánu digitalizace byly vyhotoveny skeny 726 inventárních čísel sbírkových předmětů (jedná se o 7741 skenů) a vyfotografováno 85 inventárních čísel trojrozměrných a ostatních sbírkových předmětů, které nelze skenovat (celkem 430 fotografií). Dokumentátorem byly zhotoveny fotografie 22 velkorozměrových sbírkových předmětů. Kromě toho pořídil fotodokumentaci vybraných výstav a stálých expozic. Fotografie a skeny byly přiřazeny v interní databázi k 541 sbírkovým předmětům.

Sbírkové oddělení zajišťovalo badatelské služby 35 badatelům, z toho 15 tuzemským a 20 zahraničním. Vedle toho byly písemně poskytnuty služby 37 žadatelům o informace. Dle požadavků badatelů a písemných žádostí bylo poskytnuto 386 kopií, skenů či fotografií ke studijním, výstavním a publikačním účelům. Vlastním digitálním zařízením si badatelé vyfotografovali 28 sbírkových předmětů či jejich kopií. Pro potřeby natáčení bylo poskytnuto 22 sbírkových předmětů.

Pracovníci sbírkového oddělení připravili výstavu z vlastních fondů sbírkových předmětů nazvanou *Velká válka očima malířů*.

Nově bylo v roce 2018 zapůjčeno 27 inventárních čísel sbírkových předmětů na tuzemské výstavy a pokračovaly zápůjčky z minulých let poskytnuté tuzemským i zahraničním institucím. Na výstavu v *Österreichisches Museum für Volkskunde* (Rakouské národopisné muzeum) ve Vídni bylo zapůjčeno 41 sbírkových předmětů z terezínského ghetta.

Sbírkové oddělení spolupracovalo na repasi expozice *Terezin 1780–1939*, pro kterou připravilo podklady.

Aktivní vyhledávání dokladů a předmětů z doby terezínského ghetta na území města Terezin bylo vzhledem ke špatnému stavu půd pozastaveno a pracovníci sbírkového oddělení se za pomoci dalších odborných oddělení věnovali třídění dosud nalezených předmětů (z objektů bývalých Drážďanských, Vrchlabských a Podmokelských kasáren).

Nadále pokračovalo vyhledávání dědiců autorských práv a získávání povolení k dalšímu užití děl (publikování, vystavování, poskytování kopií děl badatelům atd.) od vlastníků a dědiců autorských práv.

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST, DARY A PŘÍSPĚVKY

Památník Terezín ukončil hospodaření roku 2018 se zlepšeným výsledkem hospodaření v objemu 650 808,58 Kč. Tohoto výsledku bylo dosaženo dlouhodobými přísnými úspornými opatřeními a zvýšeným výnosem ze vstupného.

Výnosy ze vstupného dosáhly nárůstu o 5,68 % oproti plánovanému rozpočtu na rok 2018.

Celkové náklady byly oproti předchozímu roku vyšší o 1,04 %. Osobní náklady se zvýšily o 9,64 % oproti roku 2017 a o 19,67 % oproti roku 2016.

VÝNOSY A NÁKLADY V ROCE 2018 V KČ

Výnosy:

a) vstupné.....	45 717 390,12 Kč
b) příspěvek Ministerstva kultury ČR.....	47 385 271,00 Kč
c) využití rezervních fondů.....	1 714 298,77 Kč
d) ostatní příjmy.....	9 243 457,24 Kč
Výnosy celkem:	104 060 417,13 Kč

Náklady:

a) materiálové náklady a energie.....	12 766 751,97 Kč
b) osobní náklady.....	51 365 060,02 Kč
c) ostatní náklady (služby, opravy).....	39 277 796,56 Kč
Náklady celkem:	103 409 608,55 Kč

ROZVAHA (BALANCE)
Sestavená k 31. 12. 2018

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
	AKTIVA CELKEM		151 976 769,15	79 281 937,92	72 694 831,23	67 744 822,75
A.	Stálá aktiva		124 827 090,41	79 216 120,92	45 610 969,49	48 595 504,16
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		4 221 045,91	4 118 027,41	103 018,50	169 708,50
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012				
2.	Software	013	343 497,80	240 479,30	103 018,50	169 708,50
3.	Ocenitelná práva	014				
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015				
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	1 351 508,32	1 351 508,32		
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	2 526 039,79	2 526 039,79		
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041				
8.	Uspořádací účet tech. zhodnocení DNM	044				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehm.majetek	051				
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		120 606 044,50	75 098 093,51	45 507 950,99	48 425 795,66
1.	Pozemky	031	1 488 099,09		1 488 099,09	1 488 099,09
2.	Kulturní předměty	032	2 237 303,00		2 237 303,00	2 237 303,00
3.	Stavby	021	46 866 040,83	12 749 720,22	34 116 320,61	35 476 002,38
4.	Samostatné movité věci a soubory mov.věcí	022	36 506 550,67	30 265 905,38	6 240 645,29	7 631 868,54
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	18 000,00	18 000,00		
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	32 064 467,91	32 064 467,91		
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029				
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	1 425 583,00		1 425 583,00	1 592 522,65
9.	Uspořádací účet tech. zhodnocení DHM	045				
10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hm.majetek	052				
III.	Dlouhodobý finanční majetek					
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhod. vlivem	061				
2.	Majetkové účasti v osobách s podst. vlivem	062				
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063				
4.	Půjčky osobám ve skupině	066				
5.	Jiné dlouhodobé půjčky	067				
6.	Termínované vklady dlouhodobé	068				
7.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069				
8.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý fin. majetek	053				
IV.	Dlouhodobé pohledávky					
1.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlouhodobé	462				
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464				
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465				
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466				
5.	Dlouh. pohledávky z nástrojů spolufin. ze zahr.	468				
6.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469				
B.	Oběžná aktiva		27 149 678,74	65 817,00	27 083 861,74	19 149 318,59
I.	Zásoby		11 147 809,55		11 147 809,55	10 248 301,45
1.	Pořízení materiálu	111				
2.	Materiál na skladě	112	830 199,16		830 199,16	647 538,63
3.	Materiál na cestě	119				
4.	Nedokončená výroba	121				
5.	Polotovary vlastní výroby	122				
6.	Výrobky	123				
7.	Pořízení zboží	131				
8.	Zboží na skladě	132	10 315 610,39		10 315 610,39	9 598 762,82
9.	Zboží na cestě	138				

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
10.	Ostatní zásoby	139	2 000,00		2 000,00	2 000,00
II.	Krátkodobé pohledávky		6 672 159,73	65 817,00	6 606 342,73	5 738 163,05
1.	Odběratelé	311	449 475,00	65 817,00	383 658,00	281 755,00
2.	Směnky k inkasu	312				
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313				
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	704 995,45		704 995,45	1 516 872,80
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	38 803,00		38 803,00	39 803,00
6.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci krátkodobé	316				
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317				
8.	Pohledávky z titulu daní a obdobných dávek	318				
9.	Pohledávky ze sdílených daní	319				
10.	Pohledávky za zaměstnanci	335	344,83		344,83	
11.	Zúčtování s institucemi soc.zabězp. a zdrav.poj.	336				
12.	Daň z příjmů	341	235 724,00		235 724,00	235 724,00
13.	Jiné přímé daně	342				
14.	Daň z přidané hodnoty	343				
15.	Jiné daně a poplatky	344	1 699,00		1 699,00	18 771,00
16.	Nároky na dotace a ost.zúčt. se st.rozpočtem	346				
17.	Pohledávky za rozpočtem ÚSC	348				
18.	Pohledávky za účastníky sdružení	351				
19.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361				
20.	Pevné termínové operace a opce	363				
21.	Pohledávky z finančního zajištění	365				
22.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367				
23.	Krátkodobé pohl. z nástrojů spolufin. ze zahr.	371				
24.	Poskytnuté zálohy na dotace	373				
25.	Náklady příštích období	381	865 421,86		865 421,86	611 462,03
26.	Příjmy příštích období	385	375 696,59		375 696,59	518 775,22
27.	Dohadné účty aktivní	388	4 000 000,00		4 000 000,00	2 515 000,00
28.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377				
III.	Příjmové účty rozpočtového hospodaření					
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222				
IV.	Krátkodobý finanční majetek		9 329 709,46		9 329 709,46	3 162 854,09
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251				
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253				
3.	Jinné cenné papíry	256				
4.	Termínované vklady krátkodobé	244				
5.	Jiné běžné účty	245			-	
6.	Účty spravovaných prostředků	247				
7.	Souhrnné účty	248				
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249				
9.	Běžný účet	241	7 877 689,87		7 877 689,87	2 191 945,81
10.	Běžný účet FKSP	243	1 192 502,75		1 192 502,75	731 692,25
11.	Základní běžný účet ÚSC	231				
12.	Běžné účty fondů ÚSC	236				
13.	Běžné účty státních fondů	224				
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225				
15.	Ceniny	263	2 512,00		2 512,00	1 769,00
16.	Peníze na cestě	262				
17.	Pokladna	261	257 004,84		257 004,84	237 447,03

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
	PASIVA CELKEM		72 694 831,23	67 744 822,75
C.	Vlastní kapitál		54 867 879,77	56 132 838,32
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		48 369 349,20	50 645 394,25
1.	Jmění účetní jednotky	401	48 369 349,20	50 645 394,25
2.	Fond privatizace	402		
3.	Dotace na pořízení dlouhodobého majetku	403		
4.	Agregované příjmy a výdaje minulých let	404		
5.	Kurzové rozdíly	405		
6.	Oceňovací rozdíly při změně metody	406		
7.	Jiné oceňovací rozdíly	407		
8.	Opravy chyb minulých období	408		
II.	Fondy účetní jednotky		5 847 721,99	4 478 244,38
1.	Fond odměn	411	779 975,00	-
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	1 282 531,51	818 248,47
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413		
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	1 248 691,63	1 424 742,89
5.	Fond reprodukce majetku, investiční fond	416	2 536 523,85	2 235 253,02
6.	Ostatní fondy	419		
III.	Výsledek hospodaření		650 808,58	1 009 199,69
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	493	650 808,58	1 009 199,69
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431		
3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	432		
D.	Cizí zdroje		17 826 951,46	11 611 984,43
I.	Výdajové účty rozpočtového hospodaření			
1.	Zvláštní výdajový účet	223		
II.	Rezervy			
1.	Rezervy	441		
III.	Dlouhodobé závazky		-	-
1.	Dlouhodobé úvěry	451		
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452		
3.	Vydané dluhopisy	453		
4.	Závazky z pronájmu	454		
5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455		
6.	Dlouhodobé závazky z ručení	456		
7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457		
8.	Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	458		
9.	Ostatní dlouhodobé závazky	459		
IV.	Krátkodobé závazky		17 826 951,46	11 611 984,43
1.	Krátkodobé úvěry	281		
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282		
3.	Vydané krátkodobé dluhopisy	283		
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289		
5.	Dodavatelé	321	3 661 155,02	1 584 655,35
6.	Směnky k úhradě	322		
7.	Závazky z dávek sociálního zabezpečení	323		
8.	Krátkodobé přijaté zálohy	324		
9.	Závazky z dělené správy a kaucí	325		
10.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326		
11.	Přijaté zálohy daní	327		
12.	Závazky z výběru daně	328		
13.	Závazky ze sdílených daní	329		
14.	Zaměstnanci	331	290 877,00	298 073,00

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
15.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	2 428 848,00	1 913 097,00
16.	Sociální pojištění	336	1 099 130,00	881 608,00
17.	Zdravotní pojištění	337	471 091,00	377 863,00
18.	Daň z příjmů	341		
19.	Jiné přímé daně	342	398 617,00	255 541,00
20.	Daň z přidané hodnoty	343	1 011 766,83	168 540,60
21.	Jiné daně a poplatky	344		
22.	Závazky ke státnímu rozpočtu	347	190 320,00	
23.	Závazky k rozpočtům ÚSC	349		
24.	Závazky k účastníkům sdružení	352		
25.	Krátkodobé závazky z ručení	362		
26.	Pevné termínové operace a opce	363		
27.	Závazky z neukončených finančních operací	364		
28.	Závazky z finančního zajištění	366		
29.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368		
30.	Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	372		
31.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	4 000 000,00	2 515 000,00
32.	Výdaje příštích období	383	202 077,00	893,00
33.	Výnosy příštích období	384	2 243 941,61	1 871 043,73
34.	Dohadné účty pasivní	389	1 540 000,00	1 432 575,75
35.	Ostatní krátkodobé závazky	378	289 128,00	313 094,00

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT
sestavený k 31. 12. 2018

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
A.	NÁKLADY		103 409 608,55	102 342 879,40
1.	Náklady z činnosti		103 388 396,00	102 290 890,65
1.	Spotřeba materiálu	501	6 149 757,60	5 722 602,34
2.	Spotřeba energie	502	3 965 420,70	4 270 596,22
3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	503		
4.	Prodané zboží	504	2 651 573,67	2 665 812,88
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506	-	-53 622,00
6.	Opravy a udržování	511	11 969 768,59	16 552 892,20
7.	Cestovné	512	585 012,49	778 348,82
8.	Náklady na reprezentaci	513	240 590,96	296 302,01
9.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516	-52 554,00	-66 795,00
10.	Ostatní služby	518	17 896 476,31	17 825 990,73
11.	Mzdové náklady	521	36 870 778,00	33 630 397,00
12.	Zákonné sociální pojištění	524	12 437 740,00	11 379 108,00
13.	Jiné sociální pojištění	525	102 395,00	93 710,00
14.	Zákonné sociální náklady	527	1 954 147,02	1 742 123,55
15.	Jiné sociální náklady	528		
16.	Daň silniční	531	29 072,00	28 912,00
17.	Daň z nemovitosti	532	17 708,00	8 854,00
18.	Jiné daně a poplatky	538	17 538,60	16 697,42
19.	Vratky daní z nadměrných odpočtů	539		
20.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541		
21.	Jiné pokuty a penále	542	-	30 627,00
22.	Dary	543		
23.	Prodaný materiál	544		
24.	Manka a škody	547		
25.	Tvorba fondů	548	69 596,69	-
26.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	2 845 656,90	2 730 317,63
27.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného majetku	552		
28.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého hmotného majetku	553	708 489,62	
29.	Prodané pozemky	554		
30.	Tvorba a zúčtování rezerv	555		
31.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	8 982,00	10 248,75
32.	Náklady z odepsaných pohledávek	557		
33.	Náklady z drobného dlouhodobého hm. a nehm. majetku	558	1 392 095,24	860 387,39
34.	Ostatní náklady z činnosti	549	3 528 150,61	3 767 379,71
II.	Finanční náklady		21 212,55	51 108,75
1.	Prodanné cenné papíry a podíly	561		
2.	Úroky	562		
3.	Kurzové ztráty	563	21 211,56	51 108,55
4.	Náklady na přecenění reálnou hodnotou	564		
5.	Ostatní finanční náklady	569	0,99	0,20
III.	Náklady na nezpochybnitelné nároky na prostředky SR, rozpočtu ÚSC a SF		-	-
1.	Náklady na nároky na prostředky státního rozpočtu	571		
2.	Náklady na nároky na prostředky rozpočtů ÚSC	572		
3.	Náklady na nároky na prostředky státních fondů	573		
4.	Náklady na ostatní nároky	574		
IV.	Náklady ze sdílených daní		-	-
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	581		
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů právnických osob	582		
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané hodnoty	584		
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585		

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
5.	Náklady ze sdílených majetkových daní	586		
6.	Náklady ze sdílené silniční daně	588		
V.	Daň z příjmů		0,00	880,00
1.	Daň z příjmů	591	0,00	880,00
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595		
B.	VÝNOSY		104 060 417,13	103 352 079,09
I.	Výnosy z činnosti		56 454 255,19	56 056 843,99
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601		
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	50 090 121,99	47 572 376,81
3.	Výnosy z pronájmu	603	373 218,05	1 096 654,92
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	3 513 829,64	3 434 512,36
5.	Výnosy ze správních poplatků	605		
6.	Výnosy z místních poplatků	606		
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607		
8.	Jiné výnosy z vlastních výrobků	609		
9.	Změna stavu nedokončené výroby	611		
10.	Změna stavu polotovarů	612		
11.	Změna stavu výrobků	613		
12.	Změna stavu ostatních zásob	614		
13.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641		
14.	Jiné pokuty a penále	642		
15.	Výnosy z odepsaných pohledávek	643		
16.	Výnosy z prodeje materiálu	644		
17.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645		
18.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646	69 596,69	
19.	Výnosy z prodeje pozemků	647		
20.	Čerpání fondů	648	1 714 298,77	3 216 720,77
21.	Ostatní výnosy z činnosti	649	693 190,05	736 579,13
II.	Finanční výnosy		20 890,94	10 842,94
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661		
2.	Úroky	662	-	19,15
3.	Kurzové zisky	663	20 871,25	10 820,76
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664		
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	665		
6.	Ostatní finanční výnosy	669	19,69	3,03
III.	Výnosy z daní a poplatků		-	-
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631		
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632		
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633		
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634		
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635		
6.	Výnosy z majetkových daní	636		
7.	Výnosy z energetických daní	637		
8.	Výnosy ze silniční daně	638		
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639		
IV.	Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky SR, rozpočtů ÚSC a SF		47 585 271,00	47 284 392,16
1.	Výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu	671	47 585 271,00	47 284 392,16
2.	Výnosy z nároků na prostředky rozpočtů ÚSC	672		
3.	Výnosy z nároků na prostředky státních fondů	673		
4.	Výnosy z ostatních nároků	674		
V.	Výnosy ze sdílených daní		-	-
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	681		

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob	682		
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty	684		
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685		
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686		
6.	Výnosy ze sdílené silniční daně	688		
VI.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ			
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		650 808,58	1 010 079,69
4.	Výsledek hospodaření po zdanění		650 808,58	1 009 199,69

DARY A PŘÍSPĚVKY V ROCE 2018

Prostředky získané z darů a příspěvků v roce 2018 činily celkem 510 872,51 Kč.

Největšími částkami přispěli tito dárci:

- Patrick Mehr a Helen Epstein, Spojené státy americké
- Pojišťovna VZP, Česká republika
- Federace židovských obcí, Česká republika
- Terezínská iniciativa, Česká republika
- Dianne a Ron Malin, Spojené státy americké
- European Jewish Congress, Belgie
- Alex a Christa Gühl, Německo
- Jonathan Drapkin, Velká Británie
- Saský zemský sněm, Německo
- Nadační fond obětem holocaustu, Česká republika
- Artefacto Producciones, Itálie
- Štádlér Klimatizace, Česká republika
- ELMO - TRADE s.r.o., Česká republika
- CaffèBar Automaty s.r.o., Česká republika
- Bravea koupelnové studio, Česká republika
- Bako spol s r.o., Česká republika
- Dimfeja Holding a.s., Česká republika
- Fábry, Česká republika
- Lenka Bartošová, Česká republika
- Trong Huan Nguyen, Česká republika
- Blanka Raclová, Česká republika
- Marek Šteigl, Česká republika

Menšími částkami přispěla řada dalších dárců, z nichž většina zůstala anonymními. Také jim všem náleží stejně jako výše jmenovaným naše upřímné poděkování.

Prostředky získané z darů a příspěvků byly využity pro následující účely:

dary na Terezínskou tryznu 2018	15 000,00 Kč
dary na opravy a údržbu Památníku Terezín	308 906,27 Kč
dary na platy a ostatní mzdové náklady.....	125 811,00 Kč
dary na činnost vzdělávacího oddělení	172 644,80 Kč
dary na soutěže vzdělávacího oddělení.....	6 000,00 Kč
dary poskytnuté na provoz bez udání účelu.....	18 561,70 Kč
příspěvek Nadačního fondu obětem holocaustu na tvorbu webových stránek Památníku Terezín.....	40 000,00 Kč

TECHNICKÁ A STAVEBNÍ ČINNOST

Technické oddělení celoročně zabezpečuje údržbu a restaurování areálů a objektů bývalých represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.

POKRAČOVÁNÍ V ODSTRAŇOVÁNÍ NÁSLEDKŮ POVODNÍ Z LET 2002 A 2013

- Pokračovala oprava pohledového zdiva vnějšího opevnění Malé pevnosti, která je již těsně před dokončením.
- Proběhla oprava prostor IV. dvora Malé pevnosti – fasád, střech a skleněných světlíků v celách.

DALŠÍ ÚDRŽBOVÉ A TECHNICKÉ PRÁCE

- 44 Byla zahájena rekonstrukce sociálních zařízení na parkovišti u Židovského hřbitova.
- Oprava střechy a krovů Dílenského dvora Malé pevnosti – proběhla příprava projektové dokumentace a stavební řízení k zahájení stavby.
- Bylo provedeno technické zajištění vstupu do bývalé nacistické podzemní továrny u Litoměřic.
- 45 Se souhlasem autora se uskutečnila demontáž povětrnostními vlivy neopravitelně poškozeného sousoší Jiřího Sozanského v areálu bývalého táborového krematoria v Litoměřicích.
- 46 Bylo provedeno usazení plastiky *Agla* sochaře Kirilla Postovita na nádvoří bývalých Magdeburských kasáren v Terezíně.
- Byla uskutečněna instalace kamerového systému ve stálých expozicích *Terezín 1780–1939* a *Koncentrační tábor Litoměřice 1944–1945*.
- Byla instalována klimatizace ve studovně v Muzeu ghetta, v prostorách fotoarchivu a v depozitáři č. 12 v prostorách bývalého Správního dvora policejní věznice Terezín v Malé pevnosti.
- 47 Probíhala běžná údržba všech objektů Památníku Terezín.
- Byla zajišťována údržba zeleně ve všech areálech Památníku Terezín.
- Zabezpečováno bylo technické zajištění pietních, kulturních a vzdělávacích akcí Památníku Terezín.
- 48 Byla zajištěna příprava rekonstrukce budovy bývalé městské váhy v Terezíně pro výstavní účely.

VÝHLED NA ROK 2019

- Konání *Terezínské tryzny* dne 19. května 2019.
- Konání dalších vzpomínkových akcí (*Jom ha-šoa*, výročí poslední popravy v Terezíně, *Kever Avot*).
- Instalování devíti krátkodobých výtvarných a dokumentárních výstav.
- Pokračování výzkumu nacistických represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.
- Pokračování digitalizace sbírek Památníku Terezín a jejich zpřístupňování na webových stránkách.
- Doplnění databází bývalých vězňů.
- Vydání *Terezínských listů* č. 47.
- Vydávání čtvrtletníku *Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin*.
- Pořádání seminářů pro pedagogy, studenty a žáky.
- Uspořádání výtvarné a literární soutěže pro mládež na téma *Jsem tu bez rodiny*.
- Pokračování projektu dokumentace současného stavu míst bývalých nacistických táborů a hromadných hrobů v českých zemích nazvaného *Za pomníčky*.
- Pokračování badatelského projektu určeného žákům škol v České republice s názvem *Školákem ve válečných letech* ve spolupráci s dalšími institucemi.
- Zahájení rekonstrukce sociálních zařízení na parkovišti u Národního hřbitova před Malou pevností.
- Zahájení stavebních prací v budově bývalé městské váhy, kde bude umístěna nová stálá expozice o transportech do terezínského ghetta, jakož i z ghetta na Východ, do míst vyhlazování a otrocké práce.

PAMÁTNÍK TEREZÍN
Výroční zpráva za rok 2018

Vydal: Památník Terezín

Adresa redakce:

Památník Terezín

411 55 Terezín

Česká republika

Tel.: +420 416 782 225

E-mail: pamatnik@pamatnik-terezin.cz

Webové stránky: www.pamatnik-terezin.cz

Vychází jednou ročně vlastním nákladem.

Redakční uzávěrka této zprávy: 25. února 2019

ISBN 978-80-88052-16-6

